

NEPOTIZAM I KLIJENTELIZAM

pod.lupom

projekat istraživačkog novinarstva u crnoj gori

DOSIJE

Pravda kao porodični biznis

PORODIČNE VEZE: Miraš Radović, ministar pravde

Dok u zvaničnim izjavama predstavnici institucija demantuju da se u Crnoj Gori može govoriti o nepotizmu, faktičko stanje pokazuje da se po prvim saradnicima urednika, državnika, direktora, može lako utvrditi da li je šef iz Kuća, Vasojevića, Pive, Žabljaka, Njeguša...

Činjenje usluga, protežiranje i pomoć u zapošljavanju rođaka i prijatelja, privatnih ili partijskih, što je definicija nepotizma i klijentelizma, nije ekskluzivitet Crne Gore. Samo što je u državi koja broji oko 650 hiljada stanovnika, ta veza izraženija i vidljivija pa su tako neke profesije postale skoro porodične. Pravosuđe je jedna od njih.

Kada je bivši sudija, najprije u Bijelom Polju a zatim u Višem sudu u Podgorici, **Milan Radović** odlučio da sudijsku fotelju zamjeni funkcijom Generalnog sekretara crnogorskog parlamenta, njegovi najbliži srodnici su ostali vjerni pravosuđu. Samo su, u međuvremenu, napredovali po koju stepenicu više u sudskoj i tužilačkoj hijerarhiji. Tako je, nakon ostavke u Skupštini, Milan Radović postao jedan od rijetkih članova familije bez

zvučne funkcije.

Njegova kćerka **Ana** je, nakon tri godine pripravnčkog staža u podgoričkom tužilaštvu, izabrana prošle godine za zamjenika osnovnog tužioca. I supruga **Miljana Radović** je na funkciji zamjenika ali - vrhovnog državnog tužioca.

Radovićev brat od strica, **Zoran Radović**, dugogodišnji sudija, koji se oprobao u na tužilačkoj funkciji u Baru, prije nekoliko mjeseci izabran je za predsjednika Osnovnog suda u Podgorici. Dolaskom na tu funkciju postao je starješina mlađem bratu od tetke, sudiji **Radonji Radonjiću**, koji je svojevremeno bio njegov pripravnik u podgoričkom sudu. Riječ predsjednika suda, po funkciji, mora poštovati i Zoranova supruga **Jelena Radović**, koja je stručni saradnik u Osnovnom sudu, u kome radi već nekoliko godina.

Radović kaže da su ga za sve funkcije koje je do sada obavljao, kao i za sadašnju „preporučili rezultati, a ne rođачke veze“. On je, kaže odgovarajući na pitanje novinara www.podlupom.info, „bio jedan od najboljih studenata na Pravnom fakultetu u Novom Sadu, a iste ocjene je dobio pred Pravosudnom komisijom... dobro je prošao sve referate radeći prethodno kao stručni saradnik u Osnovnom i Višem

BJELOPOLJSKE VEZE

Da Bjelopoljci vole da stižu u glavnom gradu Crne Gore, pokazuje i primjer porodice zamjenika specijalnog tužioca **Šučka Bakovića**. Kada je Baković izabran na funkciju njegov sin **Enis** je primljen za stručnog saradnika u podgoričkom tužilaštvu gdje je, u međuvremenu, dogurao do zamjenika osnovnog tužioca. I aktuelni predsjednik Apelacionog suda, takođe rodom iz Bijelog Polja, **Vukoman Golubović** je nakon stupanja na tu funkciju, „povukao“ kolegu iz Osnovnog suda u Bijelom Polju - sina **Nebojšu Golubovića**, koji je sada u podgoričkom Osnovnom sudu.

sudu“.

„Milan Radović je moj brat od strica, **Miraša Radovića** sam upoznao kao jednog izvanrednog sudiju Vrhovnog suda a **Stojanku Radović**, kada sam postao osnovni tužilac u Baru. Izgleda da bi svi koji su sposobni trebalo da traže posao u nekoj drugoj državi“; zaključio je Radović.

I dok predsjednik Osnovnog suda o radu i komunikaciji sa podređenima podnosi račune bratstveniku i prezimenjaku Mirašu Radoviću(ministru pravde), on je ovjeru zakona u Skupštini tražio prosljeđujući ih Milanu Radoviću. I ćerka zamjenika generalnog sekretara Skupštine **Slobodana Dragovića**, inače snaha **Miha-**

U PODGORICI JE LJEPŠE: Vukoman Golubović

ila Banjevića, bivšeg rukovodioca Fonda PIO i *Kombinata aluminijuma* a danas jednog od direktora *Atlas grupe*, **Vesna Dragović Banjević**, je sudija Osnovnog suda. Tamo radi i Banjevićev zet, istražni sudija **Miladin Pejović**.

U istom sudu pravdu dijeli i sudija **Dijana Radulović**, snaha profesora na krivičnoj katedri Pravnog Fakulteta i člana grupe za izradu pojedinih zakonskih propisa, **Draga Radulovića** kojem je jedan od kolega- asistent, sin **Darko**.

I DRŽAVA JE ŽRTVA TRANZICIJE: Vesna Ratković, direktorka Uprave za antikorupciju

Vesna Ratković tvrdi: „U Crnoj Gori, posljednjih godina donijeto više pozitivnopravnih propisa koji u sebi sadrže pravila i procedure koje su neophodne za sprečavanje nepotizma i uvođenje objektivnosti, odgovornosti i transparentnosti“

U nedavnoj raspodjeli funkcija u novoj Vladi premijera **Mila Đukanovića**, ministarska funkcija Miraša Radovića bila je dovedena u pitanje, prema nezvaničnim informacijama, zbog njegove srodničke veze sa specijalnim tužiocem za organizovani kriminal, korupciju i ratne zločine Stojankom Radović - ministrovom snahom. To međutim nije bio problem kada je Miraš Radović 2006. godine izabran za ministra.

I bračni drugovi specijalnog tužioca i ministra pravosuđa, takođe su u državnoj upravi, pa je **Novo Radović**, suprug specijalnog tužioca i brat Miraša Radovića, zamjenik direktora Poreske uprave, dok je ministrova žena i jetrva Stojanke Radović - **Mira Radović**, zaposlena u Ministarstvu prosvjete. I najbliži rod specijalnog tužioca bori se protiv kriminala, pa presude u Osnovnom sudu potpisuje i njen brat **Dragiša Baletić**.

Tamo sudi i **Lidija Mitrović**, supruga direktora Uprave za sprečavanje pranja novca **Predraga Mitrovića**.

Zbog bojazni od klijentelizma, lider PZP-a **Nebojša Medojević** nedavno je tražio izuzeće sudije **Blaža Jovanića**, koji postupa u predmetu nikšićke *Željezare* protiv Medojevića. Lider PZP je naime saopštio da je Jovanićeva supruga **Vesna**, zaposlena kao službenik u *Prvoj banci*, dok je njegov brat vozač **Aca Đukanovića**, najvećeg vlasnika *Prve banke*. A *Željezaru* u sporu protiv Medojevića zastupa **Ana Kolarević**, sestra većinskog vlasnika *Prve banke* Aca i premijera

Dobre porodične pozicije u pravosuđu ima i bivši advokat, ministar pravde i policije, premijer a danas predsjednik države - **Filip Vujanović**. Njegova supruga **Svetlana**, sudija je Apelacionog suda, član Sudskog savjeta i predsjednica Disciplinske komisije tog tijela

Mila Đukanovića, i dobra prijateljica **Vesne Medenice**, predsjednice Vrhovnog suda. (Zahtjev je odbijen a Jovanić je Medojevića i *Vijesti*, u međuvremenu, proglasio krivima - prim. *Monitora*)

Dobre porodične pozicije u pravosuđu ima i bivši advokat, ministar pravde i policije, premijer a danas predsjednik države - **Filip Vujanović**. Njegova supruga **Svetlana**, sudija je Apelacionog suda, član Sudskog savjeta i predsjednica Disciplinske komisije tog tijela. Njen suprug, po funkciji, proglašava izbor Savjeta i predlaže dva njegova člana (Svetlana je izabrana na opštoj sjednici sudija).

Predsjednik Komisije za utvrđivanje konflikta interesa **Slobodan Leković** nije mogao da odgovori postoji li konflikt interesa time što je supruga predsjednika države sudija Svetlana Vujanović izabrana za člana Sudskog savjeta.

Tu nije kraj porodičnim vezama u crnogorskom pravosuđu. Predsjednik kotorskog suda je dugogodišnji sudija **Branko Vučković**, a sudijsku funkciju u istom sudu obavlja i njegova supruga **Vesna Vučković**. U Barskom sudu je sudija **Zoran Škopelja** koji je u srodstvu sa predsjednicom Vrhovnog suda Vesnom Medenicom za čiji se uticaj vezuje i napredovanje

I UTICAJ JE NASLJEDAN: Filip i Svetlana Vujanović

specijalnog tužioca Stojanke Rado-
vić.

Urednica Akcije za ljudska prava **Tea Gorjanc-Prelević** međutim ocjenjuje da će, dok god se ne preciziraju normativi za vrednovanje okvirno propisanih kriterijuma za izbor sudija, „postojati mogućnost za značajnu prevagu subjektivne ocene članova izborne komisije tj. proizvoljnosti, nad objektivnom ocenom kandidata”.

Prilikom izbora sudija u Viši sud u Podgorici u oktobru 2008, ne zna se zbog čega su izabrani kandidati koji su čak prema krajnjim ocenama imali manje ili iste ocene nego drugi. Tačno je da se u tom slučaju niko nije žalio (nije podneo tužbu), ali mislim da je to zbog toga što se još uvek nema poverenja u to da se žalba neće uzeti za zlo prilikom sledećeg konkursa”, kaže Tea Gorjanc-Prelević.

I pored pobrojanog, direktorka Uprave za antikorupciju **Vesna Ratković** smatra da, što se tiče crnogorskih institucija, nema govora o zloupotrebama. „Imajući u vidu veličinu Crne Gore, odnosno njen broj stanovnika, građani su često međusobno povezani različitim rodbinskim i društvenim vezama, pa je u tim okolnostima teško očekivati da društvo može biti imuno na ovakve pojave”, smatra Ratković.

„Tome treba dodati i društveno nasleđe i proces tranzicije crnogorskog društva, što uostalom važi i za zemlje iz okruženja, i to se često izdvaja kao razlog što je prisutnost ovih pojava i u ostalim zemljama regiona na sličnom nivou”, kaže ona.

Napominjući da „postoje okolnosti koje se ne mogu mijenjati, kao što su veličina teritorije i broj stanovnika”, Ratković kaže da se zato „uvode jasna pravila zapošljavanja i napredovanja u službi koja su javna, transparentna i koja pružaju pravnu sigurnost.”

Vesna Ratković tvrdi: „U Crnoj Gori, poslednjih godina donijeto više pozitivnopravnih propisa koji u sebi sadrže pravila i procedure koje su neophodne za sprečavanje nepotizma i uvođenje objektivnosti, odgovornosti

KUMA NEMA PROTEKCIJU

Predsjednica Vrhovnog suda Vesna Medenica je za www.podlupom.info demantovala da protežira Škopelju kao rođaka po tazbinskom srodstvu, dok za Stojanku Radović, specijalnog tužioca za organizovani kriminal, korupciju i ratne zločine kaže da njen rad dovoljno govori da li joj je ona pomogla da napreduje.

„Još 82. godine, kada sam počela da radim kao sudija Osnovnog suda u Kolašinu, Stojanka Radović je bila zamjenik osnovnog tužioca u Podgorici, koji je pokrivaio nadležnost osnovnog suda u Kolašinu. Iz tog vremena potiče i naše prijateljstvo”, kazala je Medenica. „Stojanku Radović za specijalnog tužioca je prije svega preporučio njen profesionalni rad - gotovo 30 godina isključivo u tužilaštvu, i njen veoma predani rad. Mislim da je ona kao specijalni tužilac crnogorsku javnost ubijedila da je svojim radom zavrijedila to mjesto a ne zato što je birana u vrijeme kada je vrhovni državni tužilac bila njena kuma”.

i transparentnosti. Tako su prilikom zapošljavanja i napredovanja u službi u određenim oblastima, poput profesija tužilaca i sudija, ustanovljena pravila kojima se mogućnost tih pojava svodi na najmanju mjeru. I prilikom zapošljavanja u državnim organima preko Uprave za kadrove takođe se polazi od objektivnih kriterijuma i poštuju se procedure koje nepotizam i klijentelizam svode na minimum.”

Dok u zvaničnim izjavama predstavnici institucija demantuju da se u Crnoj Gori može govoriti o nepotizmu, faktičko stanje pokazuje da se po prvim saradnicima urednika, državnika,

SVE PO ZASLUGAMA: Vesna Medenica i Stojanka Radović

direktora, može lako utvrditi da li je šef iz Kuća, Vasojevića, Pive, Žabljaka, Njeguša...

Većina naših sagovornika u neformalnom razgovoru kaže da, kada bi se strogo poštovala pravila, pola Crne Gore bi moralo da promijeni posao, jer svako nekome nešto dolazi - makar prijatelj.

Zvanje, znanje i imanje

Nakon uvođenja višepartijskog sistema, Univerzitet Crne Gore je postao uporište vladajuće Demokratske partije socijalista čiji su kandidati, po pravilu, dobijali izbore za rektora. Posljednjih godina sve češće se čuju javne ocjene da je ovu ustanovu preuzela Socijaldemokratska partija

Jedini državni Univerzitet u Crnoj Gori dobio je na aprilskoj Konferenciji ministara obrazovanja dvojku za kvalitet, dok je u izvještaju sa ministarskog skupa u Londonu 2007. godine konstatovano da je "Univerzitet Crne Gore individualno politički vođen". Ovaj zaključak nije iznenadio upućene u univerzitetsko-političke šeme u Crnoj Gori, a najnižu ocjenu za kvalitet, objašnjavaju kao posljedicu dugogodišnjeg otvorenog, ali i prikriivenog političkog uticaja, odnosno veza koje se definišu kao nepotizam.

Nakon uvođenja višepartijskog sistema, Univerzitet Crne Gore je postao uporište vladajuće Demokratske partije socijalista (DPS) čiji su kandidati, po pravilu, dobijali izbore za rektora. Posljednjih godina sve češće se čuju javne ocjene da je ovu ustanovu preuzela Socijaldemokratska partija (SDP), te da se

danas na univerzitetskim funkcijama uglavnom nalaze članovi i simpatizeri te partije.

MINISTRI NE MOGU DA PREDAJU: Srđan Vukadinović

"Po svoj prilici, DPS je prepustio SDP-u Univerzitet, na kome danas imamo pravno nasilje i sputavanje kritičke misli", kaže sociolog i profe-

sor Filozofskog fakulteta u Nikšiću **Srđan Vukadinović** ocjenjuje da je za razliku od rodbinskog, politički uticaj na državnom Univerzitetu daleko vidljiviji. "Nigdje na univerzitetima u demokratskim državama članovi Vlade ne mogu da predaju na Univerzitetu. To se dešava jedino kod nas. Takođe, nezamislivo je da se neko sa 45 ili 50 godina bira za profesora, zbog čega je jasno da su tu prohodnost obezbijedili neki drugi uticaji, odnosno politička pripadnost.

Pored toga, imamo i primjere da na postdiplomskim studijama predaju ljudi, koji nijesu završili postdiplomske studije. S druge strane opstruira se raspisivanje konkursa za izbore ljudi koji nijesu podobni. Danas imamo i situacije da se u recenzentskim komisijama nalaze stručnjaci iz nekih drugih oblasti. Dakle, to je pravi haos", ističe Vukadinović.

Prije osam godina za rektora je izabran član najviših organa SDP i redovni profesor Elektrotehničkog fakulteta **Ljubiša Stanković**, koji je nakon uvođenja višestranačja bio na čelu Saveza reformskih snaga.

Iako je izjavljivao da je zamrzao partijske funkcije, pri kraju rektorskog mandata 2008. godine optuživan je da sa SDP-om stoji iza neregularnih izbora za novog rektora. Ubjedljivu podršku akademske zajednice dobio je **Predrag Miranović**, uprkos javnim prozivkama kolega i protivkandidata da ga protežiraju Stanković i njegova partija. Rođačke i partijske veze nijesu omele ni izbor **Srđana Stankovića** za novog dekana Elektrotehničkog fakulteta. Rođeni brat bivšeg rektora, nedavno je izabran i za predsjednika podgoričkog odbora SDP.

Sredinom juna ove godine na privatnom Fakultetu za poslovni menadžment u Baru zvanje docenta dobili su funkcioner vladajuće Demokratske partije socijalista (DPS) **Miodrag Vuković** i predsjednik Apelacionog suda Crne Gore **Vukoman Golubović**, doktori u oblasti ustavnog i krivičnog prava. Akademska zvanja im je dodijelila Komisija na čelu sa ministarkom za evropske integracije i redovnim profesorom na državnom Ekonomskom fakultetu **Gordanom Đurović**. U sedmočlanoj Komisiji, bili su i dekan državnog Pravnog fakulteta **Ranko Mujović**, nekada poslanik DPS, kao i predsjednik Ustavnog suda Crne Gore **Milan Marković**, inače vanredni profesor na Fakultetu političkih nauka.

Izbor u zvanja obavljen je prije nego što je Savjet za visoko obrazovanje prihvatio Pravila za izbor u zvanja, koja je fakultet uputio još 8.maja, što je potvrdio i dekan **Milenko Radoman**, objašnjavajući da se "radilo o formalnosti", jer su na fakultetu imali nezvanične informacije da su "pravila prošla". Radoman je izjavio da ne zna zašto još uvijek o tome nijesu zvanično obaviješteni, što se ipak desilo sa

VLADIN KABINET NA UNIVERZITETU:

Vujica Lazović, Gordana Đurović, Sreten Škuletić, Andrija Lompar

malim zakašnjenjem, jer su pravila verifikovana u junu, poslije izbora od strane pomenute Komisije.

Vuković je prije pet godina magistrirao na državnom Pravnom fakultetu, na temi *Sloboda političkog udruživanja u postkomunističkoj Crnoj Gori*. U isto vrijeme su magistrirali i

njegov partijski kolega **Boro Vučinić**, tada ministar zaštite i uređenja životnog prostora, a danas odbrane, kao i **Aco Đukanović**, rođeni brat premijera i predsjednika DPS **Mila Đukanovića**. Tema ministra Vučinića bila je "Sloboda mirnog javnog okupljanja u međunarodnom pravu sa posebnim osvrtom na Crnu Goru", a Đukanovićeva Ustavna žalba kao oblik neposredne ustavnosudske zaštite ljudskih prava u ustavima zemalja EU i u Crnoj Gori.

Njihov mentor bio je profesor Pravnog fakulteta **Slavko Lukić**. Lukić se prihvatio mentorstva i na doktorskoj disertaciji Miodraga Vukovića na temu *Koncepcija i pravna priroda*

KABINET RANKA KRIVOKAPIĆA

Savjetnik za ljudska i manjinska prava predsjednika Skupštine Crne Gore i SDP-a **Ranka Krivokapića**, **Sonja Šundić-Tomović** (ćerka univerzitetskog profesora i bivšeg ministra vjera **Slobodana Tomovića**) predaje na Fakultetu političkih nauka antropologiju i filozofiju, a uz to je izabrana i za prodekanu. Šundić-Tomović je i član Upravnog odbora i Senata Univerziteta Crne Gore. Bivši Krivokapićev savjetnik **Dražen Cerović** sada je prodekan je za nastavu na Pravnom fakultetu.

Ustavne povelje SCG i karakter državne zajednice Srbija i Crna Gora. Iako je Senat Univerziteta vratio zahtjev za saglasnost na izbor teme, zatraživši širu elaboraciju naučnog doprinosa, Vuković je u drugom pokušaju uspješno odbranio doktorsku disertaciju.

“Što se tiče nepotizma i moje situacije, ja bih prije, sa visokim stepenom žučnosti mogao da govorim o svom putu na kome sam doživio brojne neprijatnosti i opstrukcije na državnom Univerzitetu”, kaže za *Pod lupom* Vuković. “Na konkurs privatnog fakulteta u Baru javio sam se upravo zbog toga što nemam prolaz na državnom Univerzitetu, gdje su, kako mi je rečeno, čak postojale grupe instrumentalizovane da odlože susret sa neminovnim, a to je moj doktorat. Tek prije nekoliko dana dobio sam odluku Nastavničkog vijeća barskog Fakulteta u izbor u zvanje docenta na jednom predmetu, jer je Savjet za visoko obrazovanje izbjegavao da na dnevni red stavi Pravilnik o kriterijumima. Navodno su čuli da su ta pravila namještena za Miška Vukovića.”

Predsjednik skupštinskog Odbora za međunarodne odnose i evropske integracije dodaje: “Pitate me ko će mi vjerovati da su me opstruirali na državnom Univerzitetu? Jedino ja, koji sam godinu dana igrao igru ‘gluvih telefona’ sa državnim Univerzitetom, pa sam bio prinuđen da pišem ministru obrazovanja i da se žalim na diskriminaciju”. Vuković, uz to, tvrdi da ga je upravo politička korupcija svojevremeno otjerala sa Pravnog fakulteta, gdje je nekada sa visokim prosjekom diplomirao i počeo da radi kao asistent.

Kao i Vučinić, bivši direktor Opšte bolnice u Beranama, aktuelni ministar zdravlja **Miodrag Radunović** je univerzitetsku karijeru počeo da gradi po dolasku u Vladu Crne Gore 2006. godine. Poslanik u dva mandata u republičkom parlamentu, nakon referenduma o državnom statusu Crne Gore, izabran je

MUJOVIĆ PROTIV RODBINSKIH VEZA

Profesori Univerziteta Crne Gore kažu da je opštepoznata činjenica da profesorska djeca dolaze da rade na fakultetima gdje predaju njihovi roditelji. Pored nasljednika, zapošljavaju se snahe, zetovi i svastike, a ovo okupljanje rođaka je, kako tvrde, najzastupljenije na Filozofskom fakultetu u Nikšiću. Konkurencije, ipak, ne manjka. Primjera radi, na Pravnom fakultetu u Podgorici, tri dugogodišnja redovna profesora zaposlila su svoju djecu kao asistente.

Dekan ovog fakulteta **Ranko Mujović** ne negira ove informacije, već tvrdi da je po dolasku na funkciju postavio pitanje povodom takvog stanja i “obavio neke razgovore u Rektoratu”.

– Predložio sam da se donesu neka pravila, kako n bi smo imali situacije da su na istoj katedri otac i djeca. Nepotizam možemo definisati i kao jednu vrstu nesavjesnog postupanja, tako da sam izričito protiv toga da na istom fakultetu rade roditelji i djeca, kazao nam je Mujović.

OTAC I DJECA NE MOGU DIJELITI KATEDRU: Ranko Mujović

ŽRTVA OPSTRUKCIJE: Miodrag Vuković

i za člana Predsjedništva DPS. Doktorsku tezu odbranio je 2006. godine na Medicinskom fakultetu u Beogradu, da bi 2007. godine bio izabran u akademsko zvanje docenta na Medicinskom fakultetu u Podgorici, gdje sada predaje predmet “hirurgija”. Radunović je angažovan i na Prirodno-matematičkom fakultetu, na predmetima prva pomoć i hirurgija.

Univerzitetskom *Biltenu* broj 244 od 1.jula 2009. godine, nalaze se podaci o njegovom angažovanju i u recenzentskim komisijama. Radunović je dao pozitivno mišljenje za izbor u zvanje docenta na podgoričkom Medicinskom fakultetu hirurgu iz Beograda **Aleksandru Nikoliću**. Nikolić je krajem 2008. godine postavljen za direktora Centra za kardiohirurgiju u Podgorici, kada je smijenjen dotadašnji direktor doktor **Srdan Pavićević**.

Poslanik DPS **Božidar Vukсанović**, doskorašnji direktor zatvora u Spuzi i novoimenovani čelnik Uprave carina, nedavno je magistrirao na Ekonomskom fakultetu u Podgorici, na temi

Interna ekonomija zatvorskih sistema u korelaciji sa faktorom bezbjednosti. Na Fakultetu političkih nauka magistrirala je njegova saradnica, odnosno portparolka spuškog zatvora **Marija Jovović**. Ona je uspješno odbranila temu *Zatvorski sistem u Crnoj Gori i odnosi sa javnošću*.

Ministarka za evropske integracije i predsjednica Nacionalne komisije za borbu protiv korupcije i organizovanog kriminala Gordana Đurović, nije se odrekla časova na državnom Ekonomskom fakultetu, kada je prije nekoliko godina otišla u Vladu. U studijskoj 2008-2009. godini, o čemu svjedoči univerzitetski *Bilten*, predaje četiri predmeta: međunarodne ekonomske odnose, regionalnu ekonomiju, ekološku ekonomiju i privredni razvoj. Plaćena je za deset časova sedmično. Potpredsjednik SDP i Vlade, ministar za informatičko društvo **Vujica Lazović**, ima isti broj predmeta. Bivši dekan Ekonomskog fakulteta u tri mandata, posljednji put izabran mimo Zakona o visokom obrazovanju, koji ne dozvoljava dvije uzastopne funkcije, sedmično drži sedam časova, ako je vjerovati univerzitetskom *Biltenu*. Ministar prosvjete i nauke **Sreten Škuletić**, inače bivši prorektor Ljubiše Stankovića, na Elektrotehničkom fakultetu i dalje predaje šest predmeta i plaćen je za 12 časova sedmično. Ministar saobraćaja docent **dr Andrija Lompar**, angažovan je na pet predmeta na Pomorskom fakultetu u Kotoru, gdje, kako se navodi u univerzitetskom *Biltenu*, ima 15 časova u toku jedne sedmice. Funkcioner SDP i novi ministar unutrašnjih poslova i javne uprave, inače građevinski inženjer **Ivan Brajović**, ranije je izabran za asistenta na Saobraćajnom smjeru Građevinskog fakulteta, gdje je honorarno angažovan za tri časa.

Kada je izabran za ministra MUP-a, obavijestio nas je da ubuduće neće moći da obavlja poslove i na našem fakultetu, kazao nam je dekan Građevinskog fakulteta **Duško Lučić**.

NEPOTIZAM I KLIJENTELIZAM U VISOKOM OBRAZOVANJU

TVORAC UTICAJNE INTERESNE MREŽE...: Veselin Vukotić

U mreži vlasti

Na naše pitanje da li smatra da je u konfliktu interesa, jer u vladinom Savjetu odlučuje o izdavanju akreditacija za ustanove čiji je osnivač, profesor Dragan Vukčević je kratko kazao: „U Savjetu je bio i rektor Univerziteta Crne Gore kada su akreditovani studijski programi tog Univerziteta”

Crna Gora će uskoro dobiti treći univerzitet, sa sjedištem u Donjoj Gorici. Vlasnici su bivši profesori državnog **Veselin Vukotić** i **Dragan Vukčević**, predsjednik DPS-a i premijer u petom mandatu **Milo Đukanović**, kao i biznismen **Tomislav Čelebić**. Dugogodišnji prijatelji, poslovni saradnici na mnogim državnim projektima i u vladinim tijelima, otvorili su nedavno i peti fakultet, čime su stekli zakonski uslov za podnošenje zahtjeva za akreditaciju i licenciranje univerziteta.

I NJENI UTICAJNI ČLANOVI: Petar Ivanović i Zoran Đikanović

Kao i u slučaju pet fakulteta, od kojih će posljednji umjetnički početi sa radom u septembru, akreditaciju će dobiti od vladinog Savjeta za visoko obrazovanje, u kojem sjedi i suosnivač **Dragan Vukčević**. Nakon akreditacije i potvrde o ispunjenosti uslova u pogledu plana i programa, slijedi izdavanje licence, koju potpisuje Đukanovićev ministar prosvjete i nauke u drugom mandatu **Sreten Škuletić**.

-Nijesmo još podnijeli zahtjev za akreditaciju i licenciranje. Čekamo da dobijemo rješenje za peti fakultet, koje je potpisano. Nakon toga ćemo podnijeti Savjetu zahtjev za akreditaciju Univerziteta i Ministarstvu prosvjete i nauke za licencu, kazao nam je profesor Dragan Vukčević, koji je dekan Pravnog fakulteta u Donjoj Gorici.

Na naše pitanje da li smatra da je u konfliktu interesa, jer u vladinom Savjetu odlučuje o izdavanju akreditacija za ustanove čiji je osnivač, Vukčević je kratko kazao: "U Savjetu je bio i rektor Univerziteta Crne Gore kada su akreditovani studijski programi tog Univerziteta. Uostalom, o tome ne odlučujem ja, već ispunjenost uslova provjerava komisija koju formira Savjet".

Profesor državnog Univerziteta i predsjednik Savjeta za visoko obra-

zovanje **Radenko Pejović**, koji je na ovoj funkciji naslijedio Vukčevića, odbio je da da izjavu na ovu temu. Upitan da li je Savjet ikada reagovao što pomenuti privatnici regrutuju studente lažno se predstavljajući kao Univerzitet, Pejović je u izjavi za

nedjeljnik *Monitor* prije tri mjeseca rekao da "Univerzitet Donja Gorica zvanično ne postoji, niti je dobio početnu akreditaciju".

"Javnost je i do sada imala priliku da sazna da je UDG počeo da radi bez niza potrebnih papira, počev od onih koji se odnose na zgradu u kojoj mu je sjedište, do onih vezanih za akreditaciju. Šteta je napravljena prvenstveno studentima koji su dovedeni u zabludu da upisuju univerzitet, koji taj naziv nije ni mogao imati dok nije osnovao petu fakultetsku jedinicu, što je tek skoro učinjeno, kazala je za *Pod lupom* izvršna direktorka NVO Centar za građansko obrazovanje **Daliborka Uljarević**.

Ona ocjenjuje da se već godina-ma radi na urušavanju državnog Univerziteta na različite načine, a jedan od njih se odslikava i u činjenici da su neki od predavača sa UDG i te kako imali koristi od državnog Univerziteta (UCG) i brojnih institucija sistema, učestvovali u osnivanju privatnog, ali i nakon toga jedno vrijeme predavali na UCG, suprotno njegovim pravilima. "Jasno je da se

TUŽBA, KREDIT I VATROMET

Premijer Milo Đukanović svečano je otvorio 1. septembra 2008.godine novoizgrađeni objekat za budući univerzitet u Donjoj Gorici, na zemljištu koje je bilo pod sudskim sporom. Otvaranju su prisustvovali gotovo svi ministri u Vladi, političari vladajućih partija, direktori Uprave policije **Veselin Veljović** i Agencije za nacionalnu bezbjednost **Duško Marković**, predsjednik Ustavnog suda i profesor Fakulteta političkih nauka **Milan Marković**, rektor Univerziteta Crne Gore **Predrag Miranović** i brojne javne ličnosti iz svijeta biznisa, sporta, kulture... Na sajtu UDG objavljeno je da su prisutni "bili pozvani da vide budućnost crnogorskih studenata, kroz viziju" koju su imali osnivači. Navedeno je i da je u temelje zgrade ugrađena knjiga *Opasne riječi*, te da je "najdirektnija intencija takvog čina bila da podstakne vitalnost duha, inventivnost i kreativnost polaznika".

Inače, izgradnja objekta je započeta bez građevinske dozvole, koja nije mogla biti izdata zbog sudskog spora koji je Opština pokrenula protiv investitora kompanije **Čelebić** i **INIS Marko Radović**. Glavni grad je podnio tužbu protiv firme Čelebić zbog povraćaja ukupno 113.000 kvadrata zemljišta u Donjoj Gorici, koje je ta kompanija kupila od **Marka Radovića**, tvrdeći da je riječ o zemlji koja je fabriki namještaja data na korišćenje.

Katastarska parcela 3873-2, površine 12.038 kvadrata, kao dio urbanističke parcele na kojoj je izgrađen objekat, prema katastarskoj evidenciji vlasništvo je kompanije *Univerzitats*, koje je stavljeno pod hipoteku kao garancija za kredit od šest miliona eura. Ugovor sa *Crnogorskom komercijalnom bankom* potpisan je 26. februara 2007. godine, sa rokom otplate od 12 godina.

FAKULTET JE PRVI ZVANIČNI BIZNIS

Iako je za razne medije izjavljivao da se biznisom nikada nije bavio dok je bio na državničkoj funkciji, Đukanović je za dvije godine osnovao pet kompanija. U jesen 2006. godine, premijersku funkciju je zamijenio članstvom u parlamentu i objavio da namjerava da se posveti biznisu. Prva je bila *Univerzitats*, a odmah potom i otvorio privatni fakultet. Jedna od firmi *Kapital invest* je i kupac dionica *Prve banke*.

Prema podacima, suosnivač je i firme *Glo-bal Montenegro*, koja je vlasnik zemljišta u blizini Budve.

Prema podacima sa sajta Komisije za konflikt interesa, mjesečni prihod porodice Đukanović je u 2008. godini iznosio 13.663 eura, a budžetu je najviše doprinio sin **Blažo**. Milov nasljednik je mjesečno prihodovao 11.000 eura po osnovu zakupa poslovnog prostora, koji mu je poklonio stric Aco, a potom ga iznajmio za potrebe *Prve banke*. Plata Mila Đukanovića je u 2008. godini iznosila 1.227 eura, a supruge

BOGATI I MOĆNI: Bračni par Đukanović

Lidije 1436. U posljednjem imovinskom kartonu Đukanović je od nekretnina na svoje ime prijavio jedino stan od 187 kvadrata, a od prihoda platu. Zaradu koju ostvaruje u firmama gdje ima akcije ili je vlasnik, nije naveo.

radi o situaciji u kojoj par moćnih pojedinaca ima suštinsku dozvolu da radi šta hoće, dok zakon postoji za one koji su nepodobni kao vid osvete", ističe Uljarević. Ona dodaje da će UDG možda kvalitetom studenata koje bude proizvodio, uspjeti da nadmaši druge obrazovne ustanove, ali će teško uspjeti da izbrise sjenke oko procesa formiranja i vlasničke strukture.

"To su oni koji su aminovali i podržali sve devijacije koje je tranzicija donijela crnogorskom društvu, a na kojima su Vukotić i družina gradili svoj imidž", ocjenjuje član Predsjedništva pokreta za promjene dr **Branka Bošnjak**. "Tu je i čitava 'vojska' kadrova koju je godinama regrutovao Vukotić, mentorijući im doktorske i magistrarske teze, a ta "vojska" je prilično brojna. Među njima ima i ministara,

bivših i sadašnjih, njihovih pomoćnika i savjetnika u raznim ministarstvima, u njegovim agencijama, komisijama i institutima. I kao što vidite, bez obzira što ih je Vukotić školovao za biznis i preduzetništvo, ipak ih je zahvaljujući svojim vezama rasporedio na državne funkcije. Zna on gdje je moć i gdje mu mogu valjati. A koliko su sposobni, vidi se po stanju u kojem se crnogorska ekonomija nalazi."

Veselin Vukotić, dugogodišnji potpredsjednik Savjeta za privatizaciju, kojim je predsjedavao bivši i sadašnji premijer, nakon nekoliko decenija rada na državnom fakultetu, otvorio je sa pomenutim partnerima Fakultet za međunarodnu ekonomiju, finansije i biznis i Pravni fakultet. Akademik Dragan Vukčević je krenuo u privatni biznis pravo sa državnog Pravnog fakulteta, gdje je bio i de-

kan, ali i rukovodilac postdiplomskih studija. Vukčević je u vrijeme akreditacije prva dva fakulteta i formalno bio predsjednik vladinog Savjeta za visoko obrazovanje.

Vukotić je bio glavni promoter koncepta ekonomskog neoliberalizma u Crnoj Gori, kreator, a nerijetko i učesnik, u privatizaciji oko 80 odsto crnogorske privrede. Bivši profesor državnog fakulteta, i kako je tada volio da se pohvali osnivač "crnogorske ekonomske škole", po odlasku na privatni "odnio" je uspomene na CEŠ ali i manifestaciju *Božićne ekonomske rasprave*, posvećene pokojnom profesoru Božidaru Bošku Gluščeviću.

Dekan Ekonomskog fakulteta u Podgorici **Milorad Jovović** kaže za www.podlupom.info da, ipak, ne smatra da je Vukotić ošteti fakultet,

time što je odlazeći sa sobom "povukao" jedan broj predavača i "odnio" tradicionalne Božićne ekonomske rasprave.

"Objektivno, to je nešto što je bila Vukotićeva ideja. To mogu da uporedim sa situacijom kada voditelj po prelasku u drugu medijsku kuću, preseli i svoju autorsku emisiju. Nijesmo oštećeni ni po pitanju kadra, sa njim je otišlo svega nekoliko ljudi, kaže Jovović.

U pitan kako komentariše poziciju državnog Univerziteta u situaciji u kojoj je predsjednik Vlade ujedno i vlasnik pet konkurentskih, privatnih, fakulteta Jovović tvrdi da više osjeća "nerazumijevanje na državnom Univerzitetu, nego od strane države".

"Na Senatu vodimo bitke da dokažemo da nije logično da pojedini profesori predaju kod nas i kod konkurencije. Takođe, bilo je dosta situacija u kojima su neke naše ideje na Senatu zaustavljene. Nijesam pristalica teorija zavjere, vjerovatno se samo radi o nerazumijevanju situacije i činjenice da ne možemo ostati skrštenih ruku nakon pojave konkurencije koja grabi naprijed", ističe Jovović.

Uz aktivnosti na Ekonomskom fakultetu, profesor Veselin Vukotić je za Vladu koordinirao aktivnosti na ekonomskim reformama, od trgovine i ekonomskih sloboda do makroekonomije i statistike rukovodeći, istovremeno, Savjetom za privatizaciju. Iako je sumnjičen i optuživan za zloupotrebu položaja, bio je zadužen da koordinira aktivnostima na usvajanju i implementaciji Zakona o konfliktu interesa i Zakona o antikorupciji.

Vukotić je, skupa sa aktuelnim ministrom ekonomskog razvoja **Branom Vujovićem**, optužen za kršenje Zakona o javnim nabavkama, zbog kršenja propisa prilikom angažovanja advokata **Marka Harisona** kao savjetnika u procesu privatizacije kotorskog *Jugopetrola* za tri miliona eura, da bi nakon toga radio na izmjenama i dopunama tog propisa.

Sa grupom saradnika Vukotić je osnovao i Centar za strateške studije

i prognoze, koji, i pored postojanja državnog Zavoda za statistiku (MONSTAT) ima monopol za izradu statističkih pokazatelja za mnoga vladina dokumenta, od Strategije razvoja i redukcije siromaštva do Strategije za izbjegla i raseljena lica.

NE ODLUČUJEM JA: Dragan Vukčević, jedan od osnivača UDG

Sa doktorom ekonomskih nauka, osnivačem i potpredsjednikom *Montenegro biznis alijanske* i aktuelnim direktorom vladine Agencije za promociju stranih investicija **Petrom Ivanovićem**, osnovao je i Centar za preduzetništvo.

Vukotić je, zajedno sa aktuelnim predsjednikom Komisije za hartije od vrijednosti **Zoranom Đikanovićem**, početkom prošle decenije osumnjičen za zloupotrebu položaja i nezakonite aktivnosti pri pokušaju privatizacije *Robne kuće Beko* u centru Podgorice. Optužbe su odbačene nakon vještačenja koje su za potrebe suda izradili njegove kolege sa Ekonomskog fakulteta. A saradnja Vukotića i Đikanovića je nastavljena.

Đikanović je magistrirao kod profesora Vukotića na postdiplomskim studijama Preduzetnička ekonomija

na državnom Ekonomskom fakultetu. Na istom fakultetu je doktorirao 2006. godine na temu *Regulativa tržišta kapitala u Crnoj Gori - analiza uticaja regulative na razvoj tržišta* pod mentorstvom profesora Vukotića, koji je bio i član recenzentske komisije.

Četiri godine prije nego što će magistrirati, Đikanović 1995. godine počinje da radi kao saradnik na Ekonomskom fakultetu, na predmetu "Tržište novca i tržište kapitala". Inače, godinu dana po sticanju diplome magistra, Đikanović u decembru 2000. postaje član Komisije za hartije od vrijednosti, da bi dvije godine kasnije bio izabran i za njenog predsjednika. Prethodno, od 1996. do 2000. godine radi kao direktor *Monte adria broker*, mješovitog finansijsko berzanskog posrednika, čiji je osnivač Veselin Vukotić. Do novembra 2000. godine bio je i koordinator u operativnoj grupi za masovnu vaučersku privatizaciju, koju je formirao Savjet za privatizaciju.

U to vrijeme je doktorirala i Vukotićeva ćerka **Milica**, koja danas radi sa ocem na fakultetu u njihovom vlasništvu, dok zavidnu apanažu prima i kao član Savjeta Agencije za elektronske komunikacije. Još jedan Vukotićev doktorant **Maja Drakić**, napustila je državni fakultet neposredno po izboru u akademsko zvanje docenta i preselila se na njegov fakultet. Petar Ivanović je takođe slijedio svog profesora.

Ne treba zaboraviti ni ministra finansija **Igora Lukšića**, koji je doktorirao na Ekonomskom fakultetu u Podgorici, a mentor mu je bio Vukotić. Danas predaje na njegovom fakultetu.

D.N.O. na vlasti

Prošlomjesečni napad **Miomira i Miljana Mugoše** na fotoreportera i zamjenika glavnog urednika *Vijesti*, **Borisa Pejovića i Mihaila Jovovića** ima još jednu neobičnu dimenziju. Rijetka su, naime, u Evropi mjesta nalik na Podgoricu čiji stanovnici mogu doživjeti da ih pesnicama i vatrenim oružjem napadnu: poslanik, gradonačelnik, član najvišeg rukovodstva vladajuće stranke, diplomata, predsjednik Skupštine jedne banke i prvi čovjek najvećeg fudbalskog kluba. A sve to oličeno u dvije osobe koje su istovremeno i u krvnom srodstvu – otac i sin.

Da porodična manufaktura u obavljanju značajnih javnih funkcija nije karakteristika samo Podgorice, ili porodice Mugoša, pokazuje sličan slučaj sa Crnogorskog primorja. U Budvi, zvaničnoj "metropoli crnogorskog turizma" a nezvaničnoj mediteranskoj prijestonici divlje gradnje, sve urbanističke konce u svojim rukama drži porodica **Svetozara Marovića**, potpredsjednika Demokratske partije socijalista, a odnedavno i potpredsjednika Vlade. Njegov rođeni brat **Dragan Marović** je opštinski sekretar za investicije. U njegovoj nadležnosti je formiranje urbanističkih parcela, premjer izgrađenih objekata, zaključivanje ugovora sa investitorima o komunalijama, njihov obračun i naplata. „Dobiti rješenje o lokaciji i građevinsku dozvolu je postupak koji može da traje od 473 dana do 734 dana. Ako u tome vidite krivicu, onda jedan od glavnih krivaca za to

Da li Crnom Gorom vlada Društvo neograničenih ovlašćenja (D.N.O.) ili su primjedbe o nepotizmu i klijentelizmu samo plod neznanja, nerazumijevanja i zavisti spram državnih čelnika i njihovih, natprosječno sposobnih, prijatelja i rođaka

sam ja, jer su mnogi projekti krenuli bez građevinske dozvole.

Oglušavao sam se na pozive ministarstva da zaustavim gradnju... Ako je to vaše zadovoljstvo, da u tim greškama tražite ostavku, izađite i recite. Meni to uopšte neće smetati", reče jednom Dragan Marović i ostade – na funkciji.

Draganova strina, **Mirjana Marović** je načelnica Područne jedinice Uprave za nekretnine u Budvi. U njenoj nadležnosti su upis prava na objektima i zemljištem, katastarski premjer i izdavanje lista nepokretnosti.

Možda je u pitanju slučajnost, ali tom nizu treba pridodati i činjenicu da je, u trenucima odmora između dvije državne funkcije, i Svetozar Marović isprobao svoje preduzetničko umijeće učestvujući, kao suvlasnik kompanije *Moninvest* u gradnji turističko-stambenog kompleksa Zavala, čija je izgradnja započeta potpuno nezakonito, bez bilo kakve dozvole. Brat i strina nijesu pravili smetnju tom poslu, a pravosuđe se još nije izjasnilo o krivičnoj prijavi koju je protiv braće Marović i ostalih aktera nelegalne gradnje, još u aprilu 2008. godine podnijela NVO MANS.

Nepotizam je, po Vujakliji, "pojam koji označava ponašanje pojedinaca, najčešće nosilaca političke, ekonomske, vojne ili neke druge moći i uticaja kojim, zbog svog povlašćenog položaja, obezbeđuje beneficije i druge pogodnosti članovima svoje porodice, rođacima ili njima bliskim osobama u odnosu na druge osobe". Da li su navedeni primjeri dokaz da je nepotizam sastavni dio naše svakodnevice? Uprava za kadrove je jedna od adresa na kojoj bi trebalo tražiti odgovor na to pitanje.

Problem je, međutim, to što i direktoricu Uprave, **Svetlanu Vuković** u javnosti nije glas da je na to mjesto izabrana zahvaljujući moći i uticaju njenog

KUMOWI, PARTIJSKI I POSLOVNI SARADNICI: Željko Šturanović i Dragan Đurović

Dragan i Svetozar Marović

supruga, **Miodraga Vukovića**, dugogodišnjeg funkcionera vladajućeg DPS-a.

“Vaše pitanje na vrlo sugestivna način potencira mogućnost postojanja nepotizma, i to posebno u mom slučaju”, kaže Svetlana Vuković za www.podlupom.info. “Na ovaj način dovedena sam u nezavidan položaj da sebe i svoj rad branim od veoma površnih optužbi koje u potpunosti ignorišu postignute rezultate Uprave za kadrove... Smatram da je najbolji način da odgovorim na vaše pitanje ‘da li se u mom slučaju može govoriti o nepotizmu’ isticanje dosadašnjih rezultata uprave na čijem sam čelu, koji su dosada bili jedina i najbolja preporuka za moje imenovanje”, objašnjava Vuković, uz tvrdnju da je “njeno imenovanje plod jasne procedure koja se vrlo lako može provjeriti”.

Nepotizam i klijentelizam, međutim, ne podrazumijevaju obavezno kršenje procedure pošto, kako navodi stručna literatura, “ne moraju nužno imati protivpravne dimenzije, ali su na granici dozvoljenog”. Doda li se tome da je Crna Gora “društvo u tranziciji”, što je omiljeni izgovor ovdašnjih zvaničnika kada se govori o ovim pojavama i pratećoj korupciji, uz poznatu mantru o “ograničenim ljudskim resursima” koji navodno proizilaze iz činjenice da je riječ o zemlji sa nepunih 700 hiljada stanovnika, stižemo do crnogorske kadrovske vrteške **Žarko Šturanović, sekretar Vlade Crne Gore**

zasnovane na protežiranju i lojalnosti zbog rodbinskih, prijateljskih i partijskih veza.

Na toj je klackalici moguće da generalni sekretar Skupštine Crne Gore **Milan Radović**, nakon ostavke, uhljebljenje nađe kao *direktor Zavoda za izdržavanje zatvorskih kazni i sankcija (ZIKS)*. Njegov prethodnik **Božidar Vuksanović** je, istovremeno, iz ZIKS-a prekomandovan na mjesto direktora Uprave za carine. Sa sobom će, stižu najave, preseliti i većinu najbližih saradnika iz spuškog zatvora.

Po istom receptu karijeru gradi i **Dragan Đurović**. Nekadašnji poslanik

U Budvi, zvaničnoj “metropoli crnogorskog turizma” a nezvaničnoj mediteranskoj prijestonici divlje gradnje, sve urbanističke konce u svojim rukama drži porodica Svetozara Marovića

DPS, pa direktor državnog NIP *Pobjeda*, potom potpredsjednik Vlade i ministar unutrašnjih poslova, nedavno je postavljen na mjesto direktora Agencije za kontrolu civilnog vazduhoplovstva. Najzaslužniji za to imenovanje je, tvrde mediji, predsjednik Savjeta agencije **Željko Šturanović**, bivši premijer, aktuelni potpredsjednik DPS-a i parlamenta i - vjenčani kum Dragana Đurovića.

Ima indicija, rekli bi pravnici, da su porodične veze i u Šturanovićevoj karijeri igrale važnu, ako ne i presudnu, ulogu. U vrijeme kada je Milo Đukanović odlučio da se privremeno puvuče sa čela Vlade, on i Svetozar Marović su kao dvojica najmoćnijih ljudi u vla-

Žarko Šturanović, sekretar Vlade Crne Gore

Sekretar Vlade istovremeno je i predsjednik Upravnog odbora Javne ustanove *Službeni list*, član Komisije za odlikovanja i član Savjeta za privatizaciju, dok njegova supruga, druga osoba u hijerarhiji Sekretarijata za zakonodavstvo, honorare zarađuje u Odboru direktora Kliničkog centra i kao član Državne izborne komisije

dajućoj partiji dugo tražili obostrano prihvatljivo rješenja za Đukanovićevog nasljednika. Priča se da je presudilo to što je Šturanović, kao i aktuelni premijer, Nikšićanin dok mu je Marovićeva strina s početka ovog teksta – tašta. Ostalo je istorija...

Kako ta kadrovska kombinatorika izgleda u očima međunarodnih zvaničnika nedvosmisleno nam je do znanja stavio **Tomas Šmit**, bivši ambasador SR Njemačke u Crnoj Gori. Odlazeći iz Podgorice, Šmit je konstatovao da crnogorsko društvo funkcioniše na prijateljsko-kumovskim vezama. "Kumstvo i veze i dalje su duboko ukorijenjeni u crnogorskom društvu, ali za Evropsku uniju takav sistem nije relevantan i mora se mijenjati".

Toga su, mada nerado priznaju, svjesni i crnogorski zvaničnici. Zato Ministarstvo finansija priprema zakon o integritetu u javnom sektoru koji bi, najavljuje se, trebalo da predstavlja kraj nepotizmu i klijentelizmu u državnim službama. Da će, prije ili kasnije, taj zakon biti usvojen garantuju konstantni zahtjevi Evropske komisije, koja je tu obavezu nametnula državnim institucijama, u okviru Akcionog plana za borbu protiv korupcije i organizovanog kriminala.

Sadržina zakona i njegova primjena, druga su priča. Zakon treba da pripremi ministarstvo kojim upravlja potpredsjednik Vlade **Igor Lukšić**. Istovremeno, njegova supruga radi u Ministarstvu turizma. Važan doprinos u pripremi i usvajanju ovog zakona, prema definiciji, očekuje se i od sekretara Vlade **Žarka Šturanovića** (koji je taj posao obavljao i dok je Vladu predvodio njegov brat od strica Željko) i njegove supruge **Radmile**, pomoćnice sekretara Sekretarijata za zakonodavstvo pri Vladi CG. Ako ih ne ometu druge obaveze, pošto je sekretar Vlade istovremeno i predsjednik Upravnog odbora Javne ustanove *Službeni list* (naknada – 700 eura mjesečno), član Komisije za odlikovanja (250 eura mjesečno) i član Savjeta za privatizaciju (550 eura mjesečno), dok njegova supruga, druga osoba u hijerarhiji Sekretarijata za zakonodavstvo, honorare zarađuje u Odboru direktora Kliničkog centra i kao član Državne izborne komisije.

Da predloženi zakon bude u skladu

ANA KOLAREVIĆ

VRLO SAM MOĆNA I UTICAJNA

POD LUPOM: *Da li su Vam u poslovnim angažmanima, s obzirom na Vaš familijarni status, pomogle porodične veze?*

KOLAREVIĆ: Ne znam šta podrazumijevate pod tim "familijarni status". Ako se to posmatra sa aspekta da sam najstarije dijete oca, koji je skoro čitav radni vijek proveo u pravosuđu, onda sigurno jesu. Divno je to kada dođete kao početnik, sa željom, idealima, ambicijama i gdje god se nađete u pravosuđu, čujete - to je kćerka časnog, poštenog, uglednog sudije **Radovana Đukanovića**. To je izvanredna podloga, ali i obaveza da tako nastavite i da sve to ne iznevjerite.

Trudila sam se da budem takva od prvog dana i da tako nastavim do današnjeg dana. Znači, ja sam ipak najstarije od njegovo troje djece. Davno sam ja prokrčila svoje puteve i stekla svoje ime. Ne znam da li bih trebala da zadovoljim javnost, pa da budem negdje radnica na održavanju čistoće, što je takođe časno zanimanje, da bih bila mimo priča o familijarnom statusu i porodičnim vezama. Ne, ja se ne odričem svoje familije, naprotiv, ja sam na nju ponosna, ali u mom poslu, mom napredovanju, sigurna sam, bio je presudan moj profesionalizam, znanje i stručnost.

POD LUPOM: *Kako komentarišete izjave da su Vaši angažmani i uticaj najočitiji primjer nepotizma i klijentelizma u Crnoj Gori?*

KOLAREVIĆ: Polazeći od definicija pojmova nepotizma i klijentelizma smatram da ni po jednom osnovu tome ne pripadam. Svakako, kao neko ko je cijeli život posvetio "vladavini prava", zalažem se za donošenje Zakona o sprečavanju nepotizma, kao i za ukidanje diskrecionog prava kod zapošljavanja i definisanje jasnih kriterijuma pri zapošljavanju.

Nikada nijesam bila politički angažovana, i nikada nijesam imala tu vrstu ni političke, ni funkcionalne moći. Da mi je makar funkcionalna moć bila potrebna, ne bih se dobrovoljno, na vrhuncu svoje karijere odrekla svoje funkcije sudije Vrhovnog suda i "svoje znanje dala na tržište". To što je neko to znanje i iskustvo prepoznao, i što se uporno u mom slučaju, čak bih rekla "zlonamjerno" zanemaruje – nije moj problem, već onih koji to rade. Ako ne mogu da se suoče sa tim, da svoj posao obavljam dosta stručno, pošteno i priznato i to ne od Crne Gore, od njenih političara i "uređivača društvenih odnosa", opet je to njihov problem, a ne moj. Svi koji tvrde - nepotizam, klijentelizam, braća, familija - neka nastave i dalje, a ja ću kao i do sada. Upravo onako, kako su me ocijenili i na osnovu onih kriterijuma, koji su ih rukovodili kada su mi dali nagradu New Economy za najboljeg biznis advokata za 2009. godinu i svrstali me među najbolje, najstručnije i najuglednije građane svijeta.

A ja bih na sve ovo rekla: da vrlo sam moćna i uticajna!

sa normativima EU staraće se **Gordana Đurović**, ministarka za evropske integracije. Na nju neće uticati činjenica da je za vrijeme njenog mandata u Vladi,

njen suprug **Šaleta Đurović** izabran za predsjednika Savjeta Agencije za elektronske komunikacije (3,33 hiljade eura mjesečno) i člana Odbora direktora

državnog *Montenegroerlajnz* u kome mjesečno prihoduje nešto manje od 1,5 hiljade eura...

Na kraju, očekuje sa da sve potvrdi i pritvrdi premijer Đukanović. U tom poslu mu od velike pomoći može biti novoimenovani glavni ekonomski savjetnik **Petar Ivanović**, inače direktor Agencije za promociju stranih investicija. A šta je Ivanovića preporučilo za prestižno zvanje glavnog ekonomskog savjetnika?

Ekonomski analitičari ga pamte kao autora izjave kojom je, početkom 2008, pokušao omalovažiti upozorenja eksperata Svjetske banke i MMF-a da našoj ekonomiji prijeti "pregrijavanje" i slobodan

stiglo nakon što je Ivanović razriješen funkcije u *Hipo banci*.

Saradnja traje i danas – Petar je predsjednik borda *Monte adria broker diler* koja je nakon ugovora Vlade i italijanske A2A o privatizaciji i dokapitalizaciji EPCG, dobila ekskluzivno pravo da posreduje u trgovini akcijama između Italijana i malih akcionara *Elektroprivrede*, uz proviziju čiju je visinu sama odredila. Sav novac od ove transakcije preći će preko računa u *Prvoj banci* CG u kojoj braća **Aco** i Milo Đukanović imaju većinsko vlasništvo. Ujedno, *Prva banka* raspolaže sa 49 odsto akcija *Monte adrie*.

VELIKA ROKADA U ZIKS-u: Milan Radović i Božidar Vuksanović

pad: "Neki nam govore o pregrijanoj ekonomiji, a svaka dama koja zna da kuva zna da nešto ne može biti pregrijano ako ga prethodno ne poklopite nečim. Svi znamo da je naša ekonomija otvorena, što će reći da pregrijavanja ne može biti". Vrijeme je pokazalo ko je bio u pravu.

Ipak, Đukanović i Ivanović sarađuju odavno, i to ne samo kroz rad pomenute Agencije u kojoj je prvi član Upravnog odbora, a drugi direktor. Oni sa boljim sjećanjem pamte da je Ivanović bio potpredsjednik *Hipo alpe adria* banke u vrijeme kada je firma *Global Montenegro*, čiji su vlasnici **Vuk Rajković** i Milo Đukanović dobila kredit od pet miliona eura bez zaloge, i uz višegodišnji grejs period. Kredit je, objasnio je premijer naknadno, pokriven hipotekom na plac koji je kupljen dijelom dobijenih sredstava. Objašnjenje je, međutim,

advokata u 2009. godini". U tekstu kojim se nagrada obrazlaže stoji da dobitnica priznanja zastupa 80 odsto stranih kompanija i pojedinaca koji posluju u Crnoj Gori, i potencijalnim investitorima preporučuje da je „Ana Kolarević vaš vodič kako da Crna Gora radi za vas". Britanski magazin ne precizira koliko na uspjeh njihovog laureata utiče činjenica da joj je rođeni brat predsjednik Vlade.

Ali popis njenih (najvećih) klijenata izgleda kao prepis spiska kompanija koje su poslovale ili još uvijek posluju sa Vladom Crne Gore. Od *Jugopetrola*, *Telekoma* i *Željezare* do *Hipo banke* i *Monte adria brokera*... Krunski dokaz za tezu da nepotizam i klijentelizam vladaju Crnom Gorom, ili samo još jedna u nizu slučajnosti koja može zbuniti nedovoljno upućene?

Portal www.podlupom.info objavljuje priče, koje se odnose na probleme korupcije i organizovanog kriminala, nastale u saradnji NVO MANS sa novinarima *Vijesti*, *Dana* i *Monitora*. Ovaj projekat je podržan od strane USAID/ORT-a.

Autori tekstova u dosijeu *Nepotizam i klijentelizam u Crnoj Gori*: Dragana Babović, Natalija Mrdak i Mila Radulović.